

Jožica Škofic

Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša

Ljubljana

ORCID: 0000-0003-3478-5056; e-mail: jozica.skofic@zrc-sazu.si

Narečna poimenovanja za kmečke posestnike kot motivacija hišnih imen na Gorenjskem

Povzetek: V prispevku so predstavljena s poimenovanji za kmečke posestnike motivirana narečna hišna imena na Gorenjskem, zbrana v večletnem projektu *Kako se pri vas reče?* (2009–2020). Gradivo je primerjano z narečnimi apelativi, zbranimi z enotno anketno metodo v izbranih krajevnih govorih *Slovenskega lingvističnega atlasa* (SLA), tj. V181 *kmet*, V185 *gruntar* in V186 *bajtar*, kar omogoča primerjalno analizo občnoimenskega in lastnoimenskega narečnega gradiva na vseh jezikovnih ravneh – fonološki, morfološki, leksični (z etimologijo) in sintaktični.

Gljučne besede: dialektologija, geolingvistika, *Slovenski lingvistični atlas* (SLA), Gorenjska, mikrotoponimija, hišna imena

Abstract: *Dialect lexemes for peasant landowners as motivation for house names in the Gorenjska/Upper Carniola region.* The article presents dialect house names in the Gorenjska/Upper Carniola region, motivated by names for peasant landowners, collected as part of the project *What do you call your house?* (2009–2020). The material has been compared with dialect appellatives collected by means of a uniform survey method in selected local dialects within the *Slovenian Linguistic Atlas* (SLA), i.e. V181 *farmer*, V185 *big farmer* and V186 *cottager*, which enables comparative analysis of dialect appellatives and proper names on all linguistic levels: phonological, morphological, lexical (with etymology) and syntactic.

Keywords: dialectology, geolinguistics, *Slovenian Linguistic Atlas* (SLA), Upper Carniola, microtoponyms, house names.

Uvod

Lastna imena (osebna, zemljepisna in stvarna) so pomemben del jezika, saj s svojo individualizacijsko, diferenciacijsko in lokalizacijsko vlogo postavljajo poimenovane objekte v miselni in stvarni prostor ljudi, ki poimenujejo svet okoli sebe. Pri raziskovanju (hišnih) imen je treba upoštevati

(1) ime z vsemi oblikoslovnimi značilnostmi in njegovo družino v celoti, (2) ustrezno interpretacijo narečnih podatkov, (3) srednjeveške zapise, če so na voljo, sicer pa čim starejše, (4) terenske podatke, zlasti kadar domnevamo izvor v občnem imenu, (5) starejšo

krajevno zgodovino, če je znana, (6) lokalno imenotvorno tipologijo in (7) primerljivo občno- in lastnoimensko gradivo iz drugih jezikov (Snoj 2009, 8).

Lastna imena, predvsem zemljepisna, kamor uvrščamo tudi hišna imena, so zanimiva tudi za dialektološko raziskovanje, saj so bogata zakladnica informacij o jeziku, njegovem razvoju in zemljepisnih različicah (narečjih), o ljudeh, ki ta jezik in njegove organske, tj. nenormirane, zemljepisne različice govorijo, ter o naravnem in družbenem okolju, v katerem so ta imena nastala in kjer se uporabljajo. Slovenski narečni mikrotoponimi (tudi hišna imena) so pomemben del nacionalne žive kulturne dediščine in so zanimivi tako za različne humanistične, družbene in naravoslovne vede (ob jezikoslovju tudi za geografijo, etnologijo, zgodovino...) kot tudi za nestrokovno javnost. Hišna imena oz. njihova raba so bila leta 2020 kot posebna enota vpisana tudi v nacionalni register nesnovne kulturne dediščine pri Ministrstvu za kulturo Republike Slovenije.

V tej razpravi¹ so predstavljena hišna imena, ki so bila sistematično in z enotno metodo² zbiranja, narečnega zapisovanja in poknjiževanja ter interpretacije poimenovalne motivacije zbrana v projektih *Kako se pri vas reče?*³ in FLU-LED⁴ – njihov cilj je ohranjati nesnovno kulturno dediščino in obujati rabo narečnih imen v vsakdanjem življenju domačinov.

Hišna imena v slovenskem jezikoslovju pojmuje kot poimenovanja najmanjših naselitvenih enot – hiš s pripadajočimi posestmi (zemljo, gospodarskimi poslopji) in njihovimi prebivalci. Hišna imena se redko spreminjajo, čeprav hiše z dedovanjem ali prodajo menjajo lastnika – ohranjajo se z ustnim posredovanjem iz roda v rod. Hišna

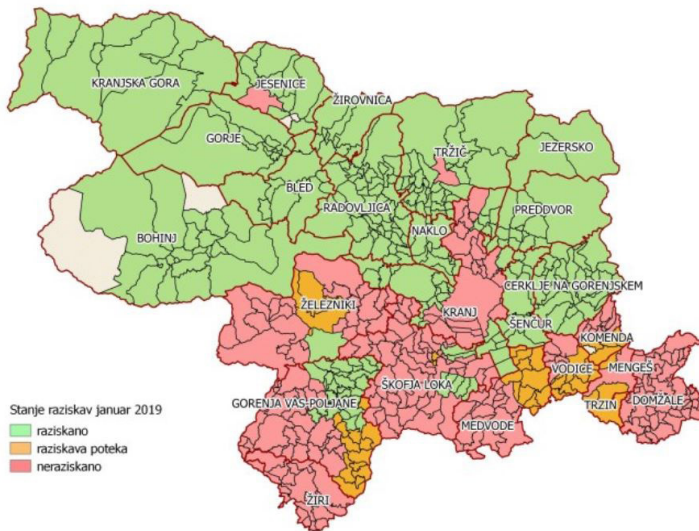
¹ Prispevek je nastal v okviru programa Slovenski jezik v sinhronem in diahronem razvoju (P6-0038, 1. 1. 2004 – 31. 12. 2021), ki ga financira ARRS, in projekta *i-SLA: interaktivni atlas slovenskih narečij* (L6-2628, 1. 9. 2020 – 31. 8. 2023), ki ga sofinancirata ARRS in SAZU.

² Metoda je predstavljena v Klinar, Škofic, Šekli, Piko-Rustia 2012, publikaciji, ki je nastala v okviru projekta FLU-LED.

³ Projekte (z različnimi delovnimi imeni) zbiranja hišnih imen vodi Klemen Klinar iz Razvojnega agencije Zgornje Gorenjske (RAGOR) že od leta 2009. Sofinancirani so bili s strani Evropske unije, programa LEADER, delno so jih financirale tudi v projekt vključene gorenjske občine. V raziskavi *Kako se pri vas reče?* je sodelovalo okrog 1200 domačinov različnih starosti, ki so na terenu posredovali domača, tj. narečna ledinska in hišna imena v različnih slovničnih oblikah (imenovalnik, roditelj, mestnik, orodnik), skupaj z izpeljankami za pridevnik, lastnika in lastnico, ter jih z zapisovalcem umestili na zemljevid. Imena so bila na terenu posneta in zapisana v poenostavljeni narečni transkripciji, v sodelovanju z dialektologi je bil zapis ponovno pregledan in dopoljen, imena pa nato glasoslovno-pravopisno poknjižena. Do konca leta 2020 je bilo tako zbranih in objavljenih že čez 12.100 hišnih imen v 380 naseljih 22 občin, s tablicami s hišnimi imeni je bilo označenih okrog 7000 domačij. Doslej je bilo izdanih 46 publikacij s hišnimi imeni. Septembra 2020 je bila enota *Raba hišnih imen* vpisana v nacionalni Register nesnovne kulturne dediščine (<http://www.nesnovnadediscina.si/sl/register/raba-hisnih-imen>).

⁴ FLU-LED je bil mednarodni projekt Slovenske prosvetne zveze in Krščanske kulturne zveze iz Avstrije ter Razvojnega agencije Zgornje Gorenjske in Gornjesavskega muzeja Jesenice iz Slovenije ter strokovnih partnerjev Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik iz Celovca in Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU iz Ljubljane. Projekt, ki je potekal v letih 2011–2014 na območju Južne Koroške (Avstrija) in Zgornje Gorenjske (Slovenija), je bil financiran v okviru evropskega Programa čezmejnega sodelovanja INTERREG IV SI-AT 2007–2013. Čezmejni projekt s svojim nadaljevanjem je bil leta 2020 izbran v nabor dobrih praks Evropske unije (<http://www.culturalheritageinaction.eu/culture/resources/GORENJSKA-REGION-Name-it-in-Slovenian-Cross-border-collaboration-and-citizens-engagement-to-preserve-traditional-house-and-field-names-WEBP-BWXLJR>).

Pregled pokritosti raziskav hišnih imen na Gorenjskem

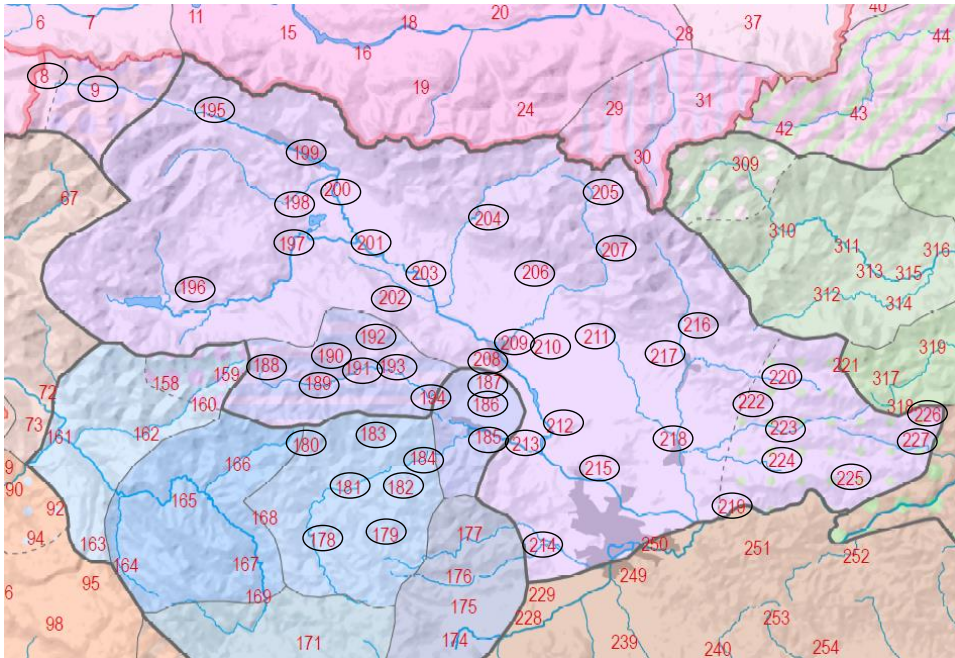
Il. 1. V projektu *Kako se pri vas reče?* obravnavano območje
(https://www.hisnaimena.si/o_projektu/)

imena imajo pri identifikaciji domačinov pogosto celo pomembnejšo vlogo kot njihov priimek in posameznike običajno spremljajo vse življenje – pogosto so ob imenu in priimku zapisana tudi na nagrobnikih. Tvorjena so lahko iz osebnih lastnih imen (rojstnih imen, priimkov, vzdevkov) gospodarjev in (redko) gospodaric, iz njihovega geografskega porekla, poimenovanj za poklic ali družbeni status lastnika, poimenovanj za vrste stavb (glede na njihov videz ali funkcijo), iz poimenovanj značilnih rastlin in živali, lokacije domačije ipd.

Narečni leksemi s pomenom ‘kmet’, ‘gruntar’ in ‘bajtar’ v *Slovenskem lingvističnem atlasu (SLA)*

V članku⁵ so izbrana hišna imena primerjana z apelativi, zbranimi v okviru dolgoročnega projekta *Slovenski lingvistični atlas (SLA)*, kamor je bilo v letih 1947–2020 na Gorenjskem z enotno anketno metodo zajetih 52 krajevni govornikov. Ti krajevni govorniki spadajo tako v narečja gorenjske narečne skupine (gorenjsko narečje v T195–T218, vzhodnogorenjsko podnarečje v T219–T227 in selško narečje v T188–T194) kot tudi rovtarske narečne skupine (škofjeloško v T185–T187 in poljansko narečje v T178–T184) ter koroške narečne skupine (ziljsko narečje v T008 in kranjskogorsko podnarečje v T009).

⁵ Besedilo je bilo pripravljeno z vnašalnim sistemom ZRCola (<http://zrcola.zrc-sazu.si>), ki ga je na Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU v Ljubljani (<http://www.zrc-sazu.si>) razvil Peter Weiss.

Il. 2. V raziskavo zajete točke *Slovenskega lingvističnega atlasa* na Gorenjskem (podlaga: *Karta slovenskih narečij, Slovenski lingvistični atlas 2.1, www.fran.si, 26. 2. 2021*)

Vsi informanti⁶ so odgovarjali na vprašanja iz vprašalnice za *Slovenski lingvistični atlas* (prim. Benedik 1999, 15–17). Tu obravnavana vprašanja V181 *kmet*, V185 *gruntar* in V186 *bajtar* so uvrščena v poglavje Vas⁷, zapisano gradivo pa je del indeksov za omenjena vprašanja, obravnavana v SLA 3 (v nastajanju).

Za razumevanje zgodovinskega in sodobnega položaja kmečkega posestnika v slovenski družbi in njegove vloge v javnem življenju je pomembna označitev kmečkega prebivalstva po njegovem premoženjskem stanju in s tem povezanim družbenem položaju. Na Slovenskem se je na podlagi presoje obsega lastništva zemlje in grajenih stavb, nepremičnih in premičnih naprav, orodij, prevoznih sredstev, strojev idr. izoblikovala razdelitev kmetov po njihovem gmotnem položaju. Zato je tudi popis in ovrednotenje zemljišč, npr. v franciscejskem katastru (FK) iz srede prve polovice 19. stoletja, temeljil na označevanju kmetov po njihovem gmotnem položaju. Najbolj značilna in splošno razumljiva družbena delitev kmetov tako v njihovem okolju kot v državnopravnih ustanovah in zakonodaji je (bila) delitev na velike, srednje in male kmete ter lastnike

⁶ Informanti so bili domačini, rojeni večinoma v 1. polovici 20. stoletja, ki so večji del svojega življenja preživeli v domačem kraju in so bili tako kompetentni govorci krajevnega govora in dobri poznavalci domačega okolja.

⁷ Gradivo je v skladu z dogovorom pri projektu SLA navedeno tako, kot je zapisano v arhivu Dialektološke sekcije Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU v Ljubljani, čeprav se je način fonetične transkripcije v času zbiranja gradiva nekoliko spreminjal (prim. Benedik 1999, 20–22).

Preglednica 1. Narečni apelativi s pomenom 'kmet', 'gruntar' in 'bajtar'
v *Slovenskem lingvističnem atlasu*

Točka	Kraj in leto zapisa	V181.01 <i>kmet</i>	V185.01 <i>gruntar</i>	V186.01 <i>bajtar</i>
ziljsko narečje				
T008	Rateče (1952)	kmět, pávər; k'met	béläk kmět; grù:ntar	bājtar, kâjzar, mīxŋ kmět; kâ:jzar
kranjskogorsko podnarečje				
T009	Kranjska Gora (1959, 1969)	kmět, pâṽər; kmät	grūntar; grūntar	kâjzar; bājtar
poljsansko narečje				
T178	Dobračeva (1972)	kmät	γrūntar	bājtar
T179	Lučine (1982)	x'met, k'met	γ'runtar	bá:jtar
T180	Leskovača (1966)	xmět	xmět	bājtar
T181	Gorenja vas – Poljane (1946–1952)	xmět; k'met	γrūntar; γ'runtar	bājtar; bá:jtar
T182	Bukov Vrh (1983)	x'met	γ'runtar	bá:jtar
T183	Javorje (1948)	xmět	γrūntar	bājtar
T184	Gabrak (1964)	kmět	γrūntar	bājtar
škofjeloško narečje				
T185	Pungart (1971)	kmět	γrūntar	bājtar
T186	Žabnica (1960)	kmět	γrūntar	bājtar
T187	Zgornje Bitnje (1948, 1963, 1971, 1972)	kmět; kmět; kmět, pávər; pávər, kmět	γrūntar; γrūntar; γrūntar; grūntar	bājtar, γostäč; bājtar; bājtar; bājtar
selško narečje				
T188	Zgornja Sorica (1947)	kmět	γrūntar	kājzar
T189	Zali Log (1947)	kmět	γrūntar	bājtar, kājzar
T190	Podlonk (1947)	kmět	γrūntar	bājtar
T191	Železniki (1947, 1979)	kmět; kmět	γrūntar; grūntar	bājtar, xlēvər; bājtar
T192	Dražgoše (1947)	/; k'mät	γrūntar; γrù:ntar	/; kâ:jzar, bā:jtar
T193	Selca (1947, 1968–1969)	kmět; kmět	γrūntar; grūntar	bājtar; bājtar, kājzar
T194	Praprotno (1947)	/	γrūntar	bājtar
gorenjsko narečje				
T195	Dovje (1947)	kmět, pâṽər	grūntar	bājtar
T196	Srednja vas v Bohinju (1954)	pâṽər	/	bājtar
T197	Bohinjska Bela (1959–1960)	kmět	grūntar, kājzar	bājtar
T198	Zgornje Gorje (1976)	kmět, pávər	grūntar, kmět	bājtar, kājzar

T199	Slovenski Javornik (1959)	kmĕt	grũntar	bãjt̃ar
T200	Breg (1962)	kmĕt	grũntar, kmetãuzar	bãjt̃ar, kãjzar
T201	Radovljica (1959, 2009)	kmĕt; grũ:ntar, k'met	grũntar; grũ:ntar	bãjt̃ar; bã:jt̃ar
T202	Kropa (1952, 1975, 1993)	kmĕt; kmĕt; k'met	/; kmĕt, grũntar; grũ:ntar, vè:løk k'met	/; bãjt̃ar, kãjzar [!]; kã:jzar
T203	Ljubno (1959)	kmĕt	grũntar	bãjt̃ar
T204	Lom pod Storžičem (1967)	kmĕt	grũntar	bãjt̃ar
T205	Zgornje Jezersko (1953)	kmĕt	/	kãjzlar
T206	Bašelj (1947, 1971)	kmĕt; kmĕt	grũntar; yrũntar	bãjt̃ar; bãjt̃ar
T207	Kokra (1959)	kmĕt, pâwər	yrũntar	bãjt̃ar
T208	Stražišče (Kranj) (1947, 1959, 1967)	kmĕt; kmĕt; kmĕt	yrũntar; yrũntar; grũntar	bãjt̃ar; bãjt̃ar; bãjt̃ar
T209	Prmskovo (Kranj) (1959–1960)	kmĕt	yrũntar	bãjt̃ar
T210	Šenčur (1961)	kmĕt	yrũntar	bãjt̃ar
T211	Cerklje na Gorenjskem (1947, ?)	kmĕt, pâvər; kmĕt, pãwər	yrũntar; yrũntar	bãjt̃ar; bãjt̃ar
T212	Valburga (1959–1960)	kmĕt	yrũntar	bãjt̃ar
T213	Spodnja Senica (1998)	k'met, k'me:t	yrũntər	bãjt̃ər, kã:jzər
T214	Dobrova (?)	kmĕt	yrũntar	bãjt̃ar
T215	Zgornje Gameljne (1959)	kmĕt	yrũntar	bãjt̃ar
T216	Črna pri Kamniku (1960)	pãwər, kmĕt	yrũntar	kãjzar
T217	Tunjice (1974)	kmĕt	yrũntar	bãjt̃ar
T218	Srednje Jarše (1983)	kmè:t	yrũ:ntar	bã:jt̃ar
vzhodnogorenjsko podnarečje				
T219	Dolsko (1960)	kmĕt	yrũntar	bãjt̃ar
T220	Stebljevek (1951)	kmĕt	vjĕlk yrũntar	bãjt̃ar
T221	Okrog pri Motniku (1960–1961)	kmĕt	yrũntar	bãjt̃ar
T222	Obrše (1951)	kmĕt	yrũntar	bãjt̃ar
T223	Krašnja (1951)	kmĕt, pâvər; k'met	yrũntar; y'ru:ntar, 'vè:løk k'met	bãjt̃ar; 'ba:jt̃ar
T224	Moravče (1951)	kmĕt	yrũntar	bãjt̃ar
T225	Vače (1952)	kmĕt, kmãt, pâvər	/	/
T226	Čemšenik (1952)	kmĕt, pâvar	vĕlk pâvar	kũočar
T227	Izlake (1952)	pãvər	grũntar, vjĕlk pâvər	bãjt̃ar, kōčar

nadpovprečno obsežnih zemljišč – veleposestnike, ponekod tudi gruntarje, in lastnike zelo majhnih zemljiških posesti z le eno ali dvema stavbama – bajtarje. Vrednost kmečkih posesti so ocenjevalci in odmerjevalci davkov praviloma določali ne le glede na površinski obseg kmetiji pripadajočih zemljišč, ampak tudi glede na njihovo donosnost – z donosnostjo zemljišč so se izoblikovale tudi različne predstave o dohodkovnem in s tem premoženjskem stanju kmetov. Pojmovanje razlik v velikosti kmečke posesti in družbenem položaju kmetov je bilo zato v različnih (naravnih) okoljih zelo različno⁸.

Kmet

Kmet je oseba, ki je lastnik zemlje, ki jo obdeluje in se s tem povsem ali deloma preživlja. Najpogosteje je kmet posestnik njiv, travnikov in gozdov ter ponekod tudi senožeti in gorskih pašnikov, pa tudi manj rodnih ali povsem kamnitih gorskih površin. Gospodarske in politične spremembe po 2. svetovni vojni so v Sloveniji zmanjšale število kmetov – po uveljavitvi zemljiškega maksimuma in omejevanju nekaterih pravic do uporabe vodnih virov so se namreč občutno krčile možnosti samozadostnega kmečkega gospodarjenja, zato so se številni kmetje zaposlovali v industriji, postali so t. i. polkmetje, nekateri so celo opustili kmetovanje⁹.

Morfološka analiza narečnih leksemov:

kmet < *(*kъmet*)-ъ ← rom. **comete* < lat. *comes*, rod. *comitis* ‘spremljevalec, družabnik’ (z narečno asimilacijo *km* ≥ *xm* v T179, T181–T183 [Ramovš 1924, 230]);

paver < *(*pavr*)-ъ ← nem. *Bauer* ‘kmet’ v bav. nem. izgovoru (*b*- > *p*-);

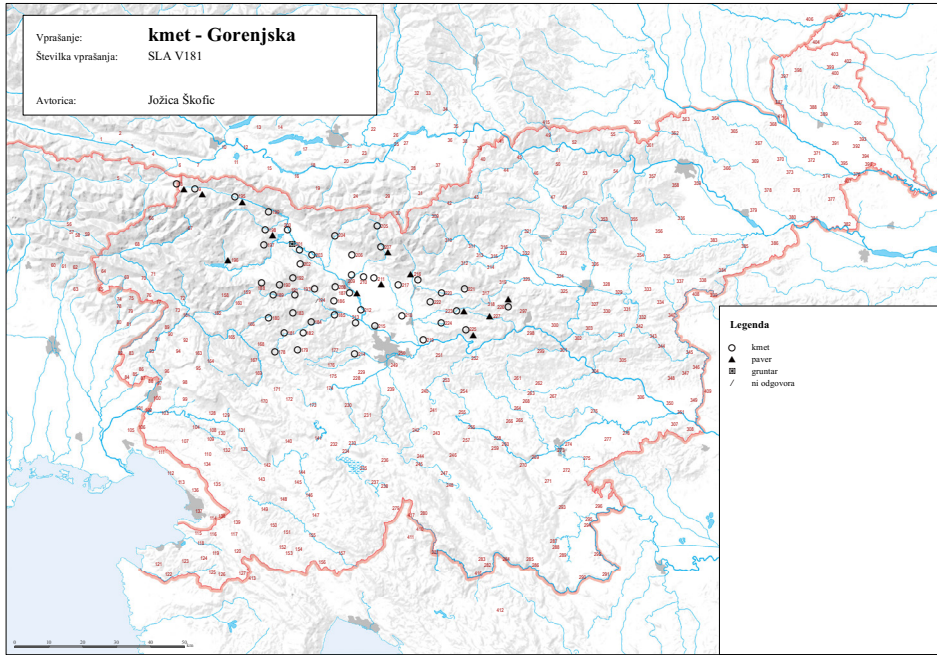
gruntar < *(*grunt*)-ar’-ъ ← srvnem. *grunt* ‘tla, zemlja, posestvo’, nem. *Grunt* ‘tla, zemlja, temelj, osnova’.

Gruntar

Gruntar je oseba, ki ima v lasti večje površine obdelovalne zemlje in gozda – gruntarska kmetija, v fevdalizmu tudi huba, je v našem prostoru običajno zavzemala okrog 12 hektarjev obdelovalne zemlje, tj. toliko, da je na njej lahko preživela ena družina. V nekaterih vzhodnih delih osrednje Slovenije se je beseda *gruntar* obdržala predvsem kot oznaka za nadpovprečno premožnega kmeta, mlinarja, žagarja in trgovca z lesom, ki je bil lastnik ne le obsežnih gozdov in obdelovalne zemlje, ampak lahko tudi več arhitekturno prestižnejših stanovanjskih stavb in različnih gospodarskih poslopij. Vidne in v prvotni podobi zadovoljivo ohranjene gruntarske posesti in predvsem njihove

⁸ Družbenozgodovinska in etnološka predstavitev kmečkih posestnikov je v tem članku povzeta po Etnoloških pojasnilih, ki jih je za vprašanja V181 *kmet*, V185 *gruntar* in V186 *bajtar* za *Slovenski lingvistični atlas 3* pripravil prof. dr. Vito Hazler s Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

⁹ Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je v Sloveniji okrog 70.000 kmetijskih gospodarstev – vsako „obdeluje povprečno 6,8 hektarja kmetijskih zemljišč v uporabi, gospodari s povprečno 5,6 hektarja gozda in redi povprečno 6,0 glave velike živine” (vir: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/6208>, dostop 1. 3. 2021.) Približno 80 % kmetij se ukvarja z živinorejo.

Il. 3. Leksemi s pomenom 'kmet' v krajevnih govorih *Slovenskega lingvističnega atlasa* na Gorenjskem

stanovanjske in gospodarske stavbe so od 80. let 20. stoletja tudi predmet spomeniško-varstvenih obravnav.

Morfološka analiza narečnih leksemov:

kmet < **(ḳmet)-b* ← rom. **comete* < lat. *comes*, rod. *comitis* 'spremljevalec, družabnik' (z narečno asimilacijo *km ≥ xm* v T180 [Ramovš 1924, 230]);

velik kmet < **vel-ik-b-(j-b) (ḳmet)-b* ← **vel-ik-b* 'velik' (← **vel-b* 'velik') + rom. **comete*;

kmetavzar¹⁰ < **(ḳmet)-av-ɔz-ar'-b*;

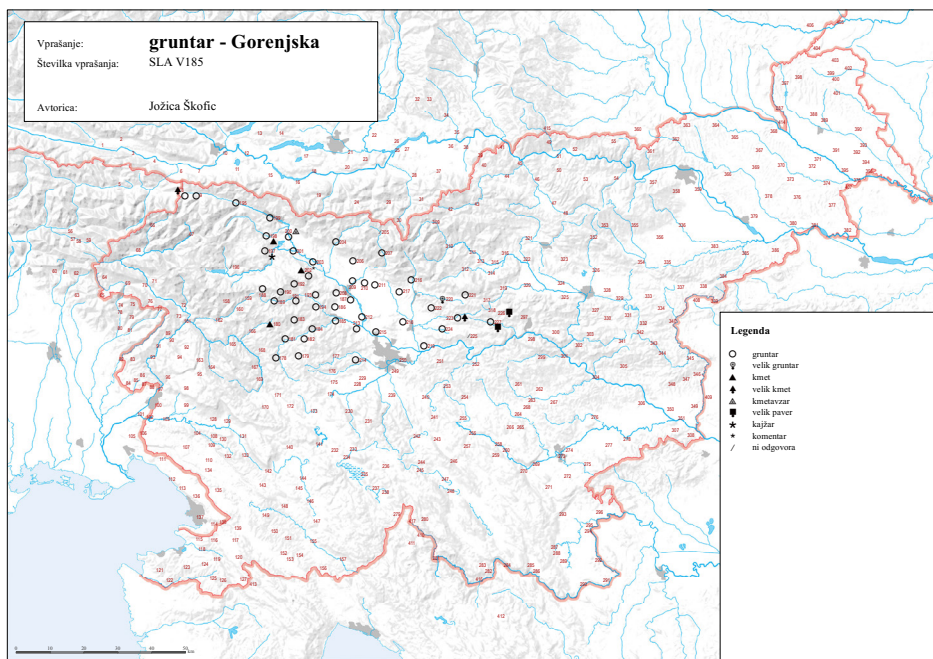
gruntar < **(grunt)-ar'-b* ← srvnem. *grunt* 'tla, zemlja, posestvo', nem. *Grunt* 'tla, zemlja, temelj, osnova';

velik gruntar < **vel-ik-b-(j-b) (grunt)-ar'-b* ← **vel-ik-b* 'velik' (← **vel-b* 'velik') + srvnem. *grunt*;

velik paver < **vel-ik-b-(j-b) (pavr)-b* ← **vel-ik-b* 'velik' (← **vel-b* 'velik') + nem. *Bauer* 'kmet';

kajžar < **(kajž)-ar'-b* ← **(kajž)-a* ← bav. nem. *Kaise, Kaische, Keische* 'kajža, koča' (pred prehodom **ž > š*).

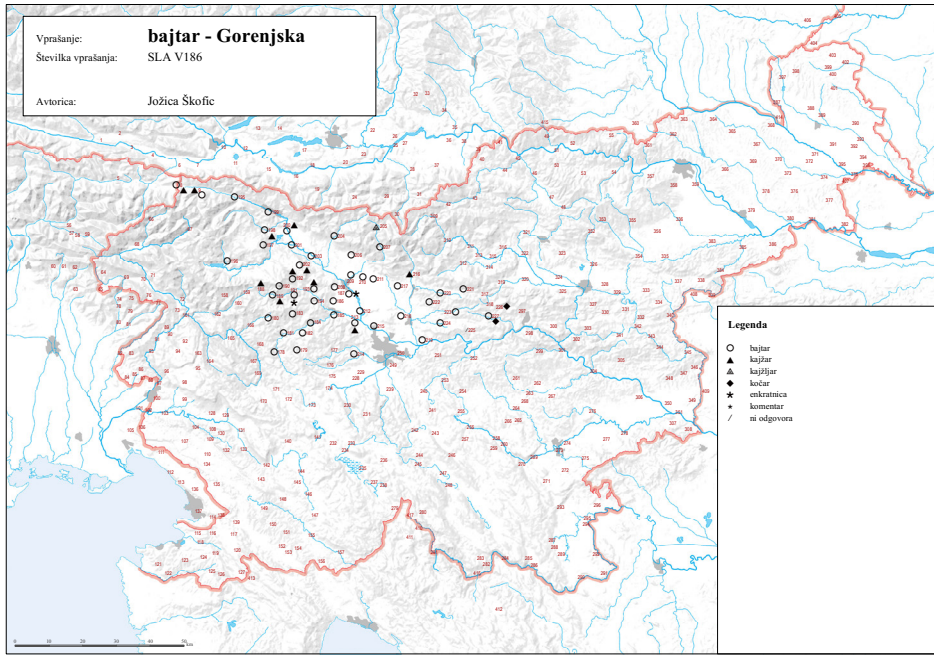
¹⁰ Beseda ima v slovenskem knjižnem jeziku slabšalno konotacijo.

Il. 4. Leksemi s pomenom 'gruntar' v krajevnih govorih *Slovenskega lingvističnega atlasa* na Gorenjskem

Bajtar

Bajtar je bil manjši posestnik, ki je z družino ali tudi sam stanoval v manjši, delno leseni stanovanjski hiši, ki se je ponekod podaljševala v manjši, največkrat le enoprostorni gospodarski prostor. Bajtar je imel v lasti zelo malo zemlje, ponekod dovolj le za rejo nekaj perutnine ali tudi eno ali dve kozi ali ovci. Po gmotnem položaju je bil večinoma v ugodnejšem položaju od najemniških kočarjev, ki so prebivali v lesenih ali delno lesenih najetih kočah kmečkih gospodarjev. V stavbnem in družbenem okolju bajtarjev so se še v 1. polovici 20. stoletja dlje kot pri drugih družbenih skupinah ohranile prvobitne enoprostorne hiše ognjiščnega in kasnejšega dimničnega tipa ter preproste hiše s samo dvema prostoroma, odprto vhodno vežo z odprtim kuriščem za peč v sosednji bivalni hiši, kakor so v večini slovenskega ozemlja imenovali osrednji bivalni prostor, kjer so stanovalci bivali, se prehranjevali, prenočevali, opravljali različna hišna in rokodelska dela. Kljub skromni bivalni rávni bajtarjev zlasti s primerljivim večinskim kmečkim prebivalstvom ter obrtniškim in delavskim prebivalstvom v vaseh, trgih in mestih pa urejenost in čistoča bajtarskih domov ni bila vedno nizka, pogosto je celo bistveno presegala raven nekaterih gmotno močnejših kmetov in tudi delavstva. Hiše bajtarjev pa so bile zaradi njihovih gmotnih razmer pogosto slabše gradbene kakovosti, zato so te stavbe dajale videz dotrajanih, pogosto tudi slabo vzdrževanih stavb.

Il. 5. Leksemi s pomenom 'bajtar' v krajevnih govorih Slovenskega lingvističnega atlasa na Gorenjskem

Morfološka analiza narečnih leksemov:

bajtar < **(bajt)-ar'-b* ← **(bajt)-a* ← ben. it. *baita*, furl. *baite* 'koča, bajta';

kajžar < **(kajž)-ar'-b* ← bav. nem. *Kaische, Keische* 'kajža, koča' (pred prehodom **ž > š*);

kajžljar < **(kajžlar')-b*, avstr. nem. *Keuschler* v nar. nem. izgovoru (*eu > ai*, pred prehodom *ž > š*);

majhen kmet < **mal-ix-bn-č (kčmet)-č* ← **mal-č* 'majhen' + **(kčmet)-č* ← rom. **comete* < lat. *comes*, rod. *comitis* 'spremljevalec, družabnik';

gostač < **gost-ač'-b* ← **gost-b* 'gost';

hlevar < **xlěv-ar'-b* ← **xlěv-č* 'hlev, staja'.

Hišna imena, nastala iz poimenovanj za kmečke posestnike

Hišna imena na Gorenjskem so praviloma sestavljena iz predloga *pri* (< **pri* 'pri') in samostalnika – lastnega ali občnega imena, ki je motiviralo nastanek hišnega imena, v mestniku ednine (s končnico *-u* za samostalnike moškega spola, ki pa je v narečjih lahko oslabela v polglasnik ali onemela). Na Gorenjskem so hišna imena, nastala iz poimenovanj za večje kmečke posestnike, kmete in gruntarje, zelo redka, pogostejša pa

so hišna imena, nastala iz občnih poimenovanj manjših posestnikov, bajtarjev in kajzarjev¹¹. Lastna imena, nastala iz apelativa *gruntar*, na Gorenjskem doslej sploh še niso bila zabeležena.

V nadaljevanju je predstavljeno zbrano imensko gradivo, ki je tudi morfološko analizirano.

Hišna imena, tvorjena iz apelativa *kmet*¹²

Pri Kmetu	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Kmét</i>	<i>Kmèt</i>	Bohinjska Bistrica	FK ¹³ 1827: <i>Kmet</i>
<i>Pər Kmét</i>	<i>Kmèt</i>	Mavčiče	SA 1823–1829: <i>Kmet</i>
<i>Pər Kmét</i>	<i>Kmèt</i>	Nemilje	RK 1869: <i>Kmet</i> , SA 1812–1906: <i>Kmet</i>
<i>Pər Kmèt</i>	<i>Kmèt</i>	Javornik	SA 1803–1910: <i>Kmet</i>

pri kmetu < **pri* 'pri' + (*ḳmet*)-*ɔ* (← rom. **comete* < lat. *comes*, rod. *comitis* 'spremljevalec, družabnik');

Pri Kmetiču	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Kméč</i>	<i>Kméč</i>	Bukovica pri Vodicah	FK 1827: <i>Kmetizh</i> , SA 1751–1863: <i>Kmetizh</i>

pri kmetiču < **pri* 'pri' + (*ḳmet*)-*it'-ɔ* (← (*ḳmet*)-*ɔ*).

Narečna oblika *kméč* je nastala po onemitvi ponaglasnega *-i-* v priponi *-ič* in nato asimilaciji soglasnikov na korenskem šivu *-tč-* v *-č-*.

Hišna imena, tvorjena iz apelativa *paver*

Pri Pavru	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Pávřə</i>	<i>Pávřər</i>	Ovsiše	FK 1827: <i>Paver</i> , SA 1774–1855: <i>Pauer</i> , SA 1814–1894: <i>Paver</i>
<i>Pər Pávřə</i>	<i>Pávřər</i>	Žiganja vas	/
<i>Pər Pávřə</i>	<i>Pávřər</i>	Mlaka	SA 1902: <i>Pauer</i>

pri pavru < **pri* 'pri' + *(*pavr*)-*ɔ* (← nem. *Bauer* 'kmet' v bav. nem. izgovoru [*b- > p-*]).

¹¹ Velike kmetije imajo pogosto svoja imena motivirana z rojstnimi imeni, priimki, vzdevki prvotnih gospodarjev, pogosto tudi z geografsko lego domačije.

¹² Slovanske razlage so iz Slovarja slovenskega knjižnega jezika, dostopnega na www.fran.si: *kmet* 'kmet ima zemljo in jo obdeluje ter se s tem preživlja'.

¹³ FK – *Franciscejski kataster* 1827, RK – *Reambulančni kataster* 1867–1869, SA – *Status animarum* (župnijski popis duš).

Hišna imena, tvorjena iz apelativa *bajta*¹⁴

Na Gorenjskem je bilo zabeleženih več hišnih imen, nastalih iz apelativa *bajta*. Večinoma so to besedne zveze iz levega pridevniškega prilastka, ki označuje (nekdanjega) lastnika, in apelativa *bajta* v jedru samostalniške besedne zveze. Pridevniški prilastek je navadno tvorjen s svojilno pripono *-ov-a* (< **-ov-a*) oz. *-ev-a* (< **-ev-a*)¹⁵, tj. *Ahčova bajta*, *Anžkova bajta*, *Arnešova bajta*, *Boštjanova bajta*, *Frjanova bajta*, *Govčeva bajta*, *Habjanova bajta*, *Hočevanjeva bajta*, *Jelerjeva bajta*, *Jerajova bajta*, *Jožkova bajta*, *Jurčeva bajta*, *Koblančeva bajta*, *Končeva bajta*, *Koroščeva bajta*, *Kosova bajta*, *Kovkarjeva bajta*, *Lenartova bajta*, *Makekova bajta*, *Maželjnova bajta*, *Mihovčeva bajta*, *Mikvavova bajta*, *Murenčeva bajta*, *Petrovčova bajta*, *Rakova bajta*, *Rebovova bajta*, *Repnekova bajta*, *Roblekova bajta*, *Robovčova bajta*, *Rojčova bajta*, *Rotarjova bajta*, *Skubrova bajta*, *Šepcova bajta*, *Španova bajta*, *Vorvova bajta*, *Žerovčeva bajta*, *Žmitkova bajta*. Redkejša so pripone *-ja* (< **-bj-a*), tj. *Bužeča bajta*, *Bvagneča bajta*, *Smoleča bajta*, *Žimanca bajta*, pripona *-na* (**-bn-a* oz. **-bn-č-j-a*), tj. *Cestna bajta*, in pripona *-ska* oz. *-ška* (< **-bsk-a-j-a*), tj. *Videmška bajta*, *Žagarska bajta*.

Take samostalniške zveze se kot hišno ime pojavljajo tako v imenovalniku ednine kot v obliki mestnika ednine skupaj s predlogoma *pri* ali *v* (< **vč(n)* 'v'): *Pri Gvahkovi bajti*, *Pri Nančni bajti* ter *V Benetkovi bajti*, *V Janezovi bajti*, *V Jernejcovi bajti*, *V Jesenkovi bajti*, *V Kožuhovi bajti*, *V Lazarjevi bajti*, *V Mežnarjevi bajti*, *V Mrakovi bajti*, *V Muhovi bajti*, *V Oblakovi bajti*, *V Opočenovi bajti*, *V Pečelarjevi bajti*, *V Prodovski bajti*, *V Španovi bajti*, *V Žagarjevi bajti*.

Apelativ *bajta* se kot hišno ime v mestniku ednine s predlogom *pri* ali *v* uporablja tudi brez pridevniškega prilastka: *Pri Bajti*, *V Bajti*.

Hišno ime, nastalo iz apelativa *bajtar*, je na Gorenjskem redko:

Pri Bajtarju	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Bajtari</i>	<i>Bajtari</i>	Četena Ravan	SA 1820–1900: <i>Bajtar</i>
<i>Pər Bajtaričə</i>	<i>Bajtari</i>	Železniki	SA 1850–1970: <i>Bajtar</i>

Narečna končnica *-i* je nastala po podaljšavi osnove na *-r* z *-j-* in oslabitvi izglasnega *-u* v polglasnik ter nato asimilaciji *-j-ə > -i*.

Druge izpeljanke, ki označujejo lastnika ali stanovalca bajte, so tvorjene s priponami *-en* (< **-bn-č* oz. **-bn-bj-b*) kot posamostaljeni svojilni pridevnik v ednini ali množini ter *-nik* (< **-bn-ik-č*), *-njak* (**-bn-ak-č*) in *-ež* (< **-bn-ež-č*):

Pri Bajtini	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər ta Bajtina</i>	/	Žeje	SA 1814–1906: <i>Rantčeva bajta</i>

¹⁴ SSKJ (*Slovar slovenskega knjižnega jezika*): **bajta** 'majhna, preprosta hiša' in 'zelo majhno posestvo'.

¹⁵ Preglas *-o- > -e-* za palatali je v narečjih redek.

pri bajtini (sg.) < *pri 'pri' + *(bajt)-bn-aj-a (Lsg. *-ij-i) (← *(bajt)-a ← ben. it. *baita*, furl. *baite* 'koča, bajta');

Pri Bajtinih	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Bájtnəh</i>	<i>Bájtən</i>	Ambrož pod Krvavcem	/
<i>Pər Bájtnəh</i>	<i>Ta Bájtnəh</i>	Breg ob Savi	SA 1900–1950: <i>Polenčeva kajža</i>
<i>Pər Bájtnəh</i>	<i>Bájtən ...</i>	Cerklje na Gorenjskem	/
<i>Pər Bájtnəh</i>	<i>Bájtən ...</i>	Moste	SA 1902: V Bajti

pri bajtinih (pl.) < *pri 'pri' + *(bajt)-bn-bj-b (Lpl. -ij-ixʷ) (← *(bajt)-a ← ben. it. *baita*, furl. *baite* 'koča, bajta');

Pri Bajtniku	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Bájtnk</i>	<i>Bájtnk</i>	Pevno	SA 1830–1950: <i>Kajža</i>
<i>Pər Bájtnek</i>	<i>Bájtən ...</i>	Smlednik	/
<i>Pər Bájtnek</i>	<i>Bájtən ...</i>	Vodice	/

pri bajtniku < *pri 'pri' + *(bajt)bnik-ʷ (← ben. it. *baita*, furl. *baite* 'koča, bajta');

Pri Bajtnjaku	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Bájtnjeko</i>	<i>Bájtnjek</i>	Srednja vas v Bohinju	FK 1827: <i>Baitnek</i> , SA 1821: <i>Bajtnek</i>

pri bajtnjaku < *pri 'pri' + *(bajt)bnak-ʷ (← *(bajt)-a ← ben. it. *baita*, furl. *baite* 'koča, bajta');

Pri Bajtnežu	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Bájtnəž</i>	<i>Bájtnəž</i>	Moste	SA 1902: V Bajti

pri bajtnežu < *pri 'pri' + *(bajt)-bn-ež-b (← ben. it. *baita*, furl. *baite* 'koča, bajta').

Hišna imena, tvorjena iz apelativa *kajža*¹⁶

Besedotvorno bolj raznolika so poimenovanja, tvorjena iz apelativa *kajža*. Le enkrat se ta apelativ kot lastno ime pojavlja v imenovalniku ednine (*Kajža*), sicer pa so hišna imena predvsem besedne zveze. Pogoste so besedne zveze iz levega pridevniškega prilastka, ki označuje (nekdanjega) lastnika, in apelativa *kajža* v jedru samostalniške besedne zveze. Pridevniški prilastek je navadno tvorjen s svojilno pripono *-ov-a*

¹⁶ SSKJ: *kajža* 'majhna, preprosta hiša'.

(< *-ov-a) oz. -ev-a (< *-ev-a), tj. *Brusova kajža, Dovžanova kajža, Jurčeva kajža, Krvinova kajža, Kušpergarjeva kajža, Lenartova kajža, Magušarjeva kajža, Mulejeva kajža, Murnčeva kajža, Oštrmanova kajža, Pičmanova kajža, Podršnikova kajža, Pstotarjeva kajža*. Apelativ v mestniku ednine pa je lahko del imena v obliki predložne zveze s predlogom v (*V Kajži*) ali, redkeje, *pri* (*Pri Kajži*).

Večina hišnih imen, tvorjenih iz apelativa *kajža*, so predložne zveze s predlogom *pri* in tvorjenko, ki poimenuje lastnika oz. prebivalca *kajže*. Izpeljanke so tvorjene s priponami -ar (< *-ar'-b), -nik (< *-bn-ik-ᵇ), -njak (*-bn'-ak-ᵇ), -ec (< *-bc-b), -ov-ec (< *-ov-bc-b oz. *-ev-bc-b, -on-ka (< *-on-ᵇk-a), -ič (< *-it'-b), -elj (< *-b'ḷ-b), -o (-b).

Pri Kajžarju ¹⁷	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Kájžarjə</i>	<i>Kájžar</i>	Babni Vrt	SA 1880, 1900: <i>Kajžar</i>
<i>Pər Kájžarjə</i>	<i>Kájžar</i>	<i>Kovor</i>	RK 1867: <i>Kajžar</i> , SA 1768–1859: <i>Kajshar</i>
<i>Pər Kájžarjo</i>	<i>Kájžar</i>	Podjelje	FK 1827: <i>Kaischar</i> , SA 1891: <i>Kajshar</i> , 1882: <i>Kajžar</i>

pri kajžarju < **pri* 'pri' + *(*kajž*)-ar'-b (← *[*kajž*]-a ← bav. nem. *Kaische, Keische* 'kajža, koča' [pred prehodom *ž > š]).

Izglasna -ə in -o sta se razvila po oslabitvi nenaglašene končnice -u.

Pri Kajžniku ¹⁸	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Kájžənk</i>	<i>Kájžənk</i>	Rateče	FK 1827: <i>Kaishenk</i> , SA 1846: <i>Kaishnik</i>
<i>Pər Kájžənk</i>	<i>Kájžənek</i>	Javorniški Rovt	RK 1868: <i>Kajžnek</i>
<i>Pər Kájžənk</i>	<i>Kájžənk</i>	Zgornja Besnica	SA 1785–1894, 1793–1901: <i>Kaižnik</i>
<i>Pər Kájžəneko</i>	<i>Kájžənek</i>	Mevkuž	FK 1827: <i>Kaischouz</i> , SA 1790–1905: <i>Kajžnjek</i> , 1900: <i>Kajžnik</i>
<i>Pər Kájžənek</i>	<i>Kájžənek</i>	Skaručna	SA 1774–1870: <i>Žepančeva kajža</i>

pri kajžniku < **pri* 'pri' + *(*kajž*)-bn-ik-ᵇ (← *[*kajž*]-a ← bav. nem. *Kaische, Keische* 'kajža, koča' [pred prehodom *ž > š]).

Pripona -nik se je zaradi narečne samoglasniške oslabitve ponaglasnega -i- v tej priponi razvila v -nek ali -ənk.

Pri Kajžnjaku	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Kájžənjeko</i>	<i>Kájžənjek</i>	Srednji Vrh	FK 1827: <i>Kaisnek</i>

pri kajžnjaku < **pri* 'pri' + *(*kajž*)-bn'-ak-ᵇ (← *[*kajž*]-a ← bav. nem. *Kaische, Keische* 'kajža, koča' [pred prehodom *ž > š]).

¹⁷ Naveden je le del gradiva – na Gorenjskem je doslej zabeleženih 19 hišnih imen *Pri Kajžarju*.

¹⁸ Naveden je le del gradiva – na Gorenjskem je doslej zabeleženih 13 hišnih imen *Pri Kajžniku/Pri-Kajžneku/Kajženku*.

Pri Kajžcu	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Kájšcu</i>	<i>Kájšc</i>	Praprošče	SA 1795–1889: <i>Bajtar</i>

pri kajžcu < **pri* ‘pri’ + *(*kajž*)-*bc-b* (← *[*kajž*]-*a* ← bav. nem. *Kaische*, *Keische* ‘kajža, koča’ [pred prehodom *ž > š]).

Pri Kajževcu ¹⁹	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Kájžovc</i>	<i>Kájžovc</i>	Begunje na Gorenjskem	SA 1750–1859: <i>Kajskouz</i> , SA 1750–1873: <i>Kajskovz</i>
<i>Pər Kájžovc</i>	<i>Kájžovc</i>	Breg o Kokri	FK 1827: <i>Kaishoutz</i> , SA 1771: <i>Kaishouz</i> , SA 1880: <i>Kajžovec</i>
<i>Pər Kájžovco</i>	<i>Kájžovc</i>	Breg o Kokri	SA 1891: <i>Grabnar Kajshouz</i> , SA 1882: <i>Kajžovc</i>

pri kajževcu < **pri* ‘pri’ + *(*kajž*)-*ev-bc-b* (← *[*kajž*]-*a* ← bav. nem. *Kaische*, *Keische* ‘kajža, koča’ [pred prehodom *ž > š]).

Pridevnik iz hišnega imena je lahko *Kájžov* (npr. Nova vas pri Lescah) ali *Kájžovčov* (npr. Jereka).

Pri Kajžiču	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Kájšč</i>	<i>Kájšč</i>	Begunje na Gorenjskem	SA 1750–1859: <i>Kovazhiova Kaisha</i> , SA 1750–1873: <i>Kovazhiova Kajsha</i>

pri kajžiču < **pri* ‘pri’ + *(*kajž*)-*it-b* (← *[*kajž*]-*a* ← bav. nem. *Kaische*, *Keische* ‘kajža, koča’ [pred prehodom *ž > š]).

Pri Kajželjnu	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Kájžəlno</i>	<i>Kájžəl</i>	Potoki	FK 1826: <i>Kaischel</i>

pri kajželjnu < **pri* ‘pri’ + *(*kajž*)-*bl-b* (← *[*kajž*]-*a* ← bav. nem. *Kaische*, *Keische* ‘kajža, koča’ [pred prehodom *ž > š]).

Osnova, ki se končuje na (sicer depalatalizirani) *-lj-* se podaljšuje z *-n-*.

Pri Kajžu ²⁰	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Kájžo</i>	<i>Kájž</i>	Bled - Rečica	FK 1827: <i>Kaisoutz</i> , SA 1830: <i>V Kaishi</i>
<i>Pər Kájžo</i>	<i>Kájž</i>	Gozd Martuljek	FK 1827: <i>Kaischouz</i> , SA 1903: <i>Kajžen</i>
<i>Pər Kájžo</i>	<i>Kájžovc</i>	Nemški Rovt	FK 1827: <i>Kaisouz</i> , SA 1921: <i>Kajžar</i>
<i>Pər Kájž</i>	<i>Kájž</i>	Brezje	/

pri kajžu < **pri* ‘pri’ + *(*kajž*)-*b* (← *[*kajž*]-*a* ← bav. nem. *Kaische*, *Keische* ‘kajža, koča’ [pred prehodom *ž > š]).

¹⁹ Naveden je le del gradiva – na Gorenjskem je doslej zabeleženih 7 hišnih imen *Pri Kajžovcu*, brez preglasa *-o-* v *-e-* za palatali.

²⁰ Naveden je le del gradiva – na Gorenjskem je doslej zabeleženih 19 hišnih imen *Pri Kajžu*.

Il. 6. *Pri Kajžu* na Hrušici (vir: dokumentacija Slovenskega etnografskega muzeja; avtor: Rado Kregar)

Pri Kajžonki	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Kajžónke</i> ²¹	<i>Kajžónka</i>	Gozd Martuljek	SA 1903: <i>Robičeva</i>

pri kajžonki < **pri* 'pri' + *(*kajž*)-*on-čk-a* (← *[*kajž*]-*a* ← bav. nem. *Kaische*, *Keische* 'kajža, koča' [pred prehodom *ž > š]).

Hišna imena, tvorjena iz apelativa *gost*²²

Redko se kot hišna imena na Gorenjskem pojavljajo druga poimenovanja kmečkih posestnikov ali najemnikov. Sem je mogoče uvrstiti hišna imena s korenem *gost*, tj. *gostač* in *gostak*

²¹ To ime naj bi bilo motivirano z vzdevkom gospodinje, ki se je na domačijo primožila iz kajže. V knjigi domačina Stanka Koširja *V coklah na pot*, 2008, je ime zapisano s palatalizacijo *-k- v -č-* pred končnico *-i*, ki je oslabela v *-e*, tj. *Pr' Kajžončē*.

²² SSKJ: *gost* 'kdor se [kje] začasno mudi, stanuje'.

Pri Gostaču	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Gustáč</i>	<i>Gustáč</i>	Križ	SA 1843: <i>Goshtazh</i> , SA 1903: <i>Gostač</i>
<i>Pər Gostkə</i>	<i>Gostək</i>	Breg ob Kokri	FK 1827: <i>Gosdek</i> , SA 1771, 1880: <i>Gostek</i>
<i>Pər Gustkə</i>	<i>Gustək</i>	Zgornje Pirniče	SA 1795–1900: <i>Gostek</i>

pri gostaču < **pri* ‘pri’ + **gost-ač-b* (← **gost-b* ‘gost’);

pri gostku < **pri* ‘pri’ + **gost-ək-b* (← **gost-b* ‘gost’).

Hišna imena, tvorjena iz apelativa *hlev*²³

Pri Hlevarju	Gospodar	Kraj	Zgodovinski zapis
<i>Pər Hlėvarjə</i>	<i>Hlėvar</i>	Bohinjska Bela	SA 1900–1910: <i>Hlevar</i>
<i>Pər Hlėvarjə</i>	<i>Hlėvar</i>	Ljubno	/
<i>Pər Hlėvarjə</i>	<i>Hlėvar</i>	Šenčur	FK 1827: <i>Hlevar</i>
<i>Pər Hlėvari</i>	<i>Hlėvar</i>	Podlonk	SA 1850–1960: <i>Hlevar</i>

pri hlevarju < **pri* ‘pri’ + **xlėv-ar-b* ← **xlėv-b* ‘hlev, staja’.

Sklep

Na Gorenjskem so hišna imena pogosto motivirana tudi z občnimi imeni/apelativi za velike in manjše kmečke posestnike – kmeta (*kmet*, *gruntar*, *paver*), gruntarja (*kmet*, *velik kmet*, *kmetavzar* ter *gruntar*, *velik gruntar* in *velik paver*) in bajtarja (*bajtar*, *kajžar*, *kajžljar*, *majhen kmet*, *gostač*, *hlevar*). V raziskavi so hišna imena s temi apelativi (prikazanimi tudi na jezikovnih kartah) predstavljena predvsem s stališča tvorjenosti (večinoma gre za besedne zveze iz predloga in samostalnika ali samostalniške besedne zveze), opozorjeno pa je tudi na v njih izkazane glasoslovne narečne značilnosti. Hišna imena izkazujejo precej večjo tvorbeno/izpeljavno raznolikost kot danes živi narečni apelativi, v katerih besedno družino jih je mogoče uvrstiti (*kmet* in *kmetič*, *bajtar*, *bajtni*, *bajtnik*, *bajtnjak* in *bajtnež*, *kajžar*, *kajžnik*, *kajžnjak*, *kajžec*, *kajževec*, *kajžič*, *kajželj*, *kajž* in *kajžonka*, *gostač* in *gostek*). Raziskovanje hišnih imen torej omogoča tako poglobljanje glasovnorazvojnih raziskav narečij kot tudi raziskave s področja narečnega besedotvorja in so zato dragocen vir ne le za onomastiko, ampak tudi za dialektologijo.

²³ SSKJ: *hlev* ‘stavba, prostor za bivanje domačih živali, zlasti večjih’.

Literatura

- Baš A. (1980), *Slovensko ljudsko izročilo*, Ljubljana.
- Baš F. (1984), *Stavbe in gospodarstvo na slovenskem podeželju: izbrani etnološki spisi*, Ljubljana.
- Baš A. (2004), *Slovenski etnološki leksikon*, Ljubljana.
- Benedik F. (1999), *Vodnik po zbirki narečnega gradiva za Slovenski lingvistični atlas (SLA)*, Ljubljana.
- Čop D. (1983), *Imenoslovje Zgornjesavskih dolin*, disertacija, Ljubljana.
- Klinar K., Škofic J., Šekli M., Piko-Rustia M. (2012), *Metode zbiranja hišnih in ledinskih imen: projekt FLU-LED v okviru Operativnega programa Slovenija-Avstrija 2007–2013*, Jesenice.
- Logar T. (1981), *Govor Repenj – Kopitarjevega rojstnega kraja*, „Seminar slovenskega jezika, literature in kulture”, zv. 17, str. 129–141 [ponatis v: Logar T. (1996), *Dialektološke in jezikovnozgodovinske razprave*, ur. K. Kenda-Jež, Ljubljana, str. 173–179].
- Sedej I. (1983), *Kmečki dvorci na Slovenskem*, „Varstvo spomenikov”, št. 25.
- Sedej I. (1989), *Sto najlepših kmečkih hiš na Slovenskem*, Ljubljana.
- Snoj M. (2009), *Etimološki slovar slovenskih zemljepisnih imen*, Ljubljana.
- Sławski F. (1974–1979), *Zarys słowotwórstwa prasłowiańskiego*, [v:] *Słownik prasłowiański*, t. I: A–B, 1974, str. 43–141; t. II: C–davьnota, 1976, str. 13–60; t. III: davьнь–dobьrati, 1979, str. 11–19, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk.
- Striedter-Temps H. (1963), *Deutsche Lehnwörter im Slovenischen*, Berlin.
- Škofic J. et al. (2011), *Slovenski lingvistični atlas*, zv. 1: *Človek (telo, bolezni, družina)*, d. 1: *Atlas*, d. 2: *Komentarji*, Ljubljana.
- Škofic J. et al. (2016), *Slovenski lingvistični atlas*, zv. 2: *Kmetija*, d. 1: *Atlas*, d. 2: *Komentarji*, Ljubljana.

Viri

Gradivo za *Slovenski lingvistični atlas*. Arhiv Dialektološke sekcije Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU v Ljubljani.

Spletni viri

FLU-LED, Kulturni portal ledinskih in hišnih imen / Kulturportal der Flur- und Hausnamen, <http://fluled.szi.at/>, 14.02.2020.

Fran, slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2014–, različica 6.0, www.fran.si, 14.02.2020.

Hišna imena na Gorenjskem, <https://www.hisnaimena.si/>, 28.02.2021.

Digitalne zbirke Slovenskega etnografskega muzeja, <https://www.etno-muzej.si/sl/digitalne-zbirke>, 28.02.2021.